

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра психології та соціальних наук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОЕКТУВАННЯ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ

Ступінь магістра

Рівень вищої освіти – другий (освітньо-професійний)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність: 053 Психологія

освітньо-професійна програма: Психологія

2022 – 2023 навчальний рік

Розробник: Литвиненко І.С., доцент кафедри психології та соціальних наук,
кандидат психологічних наук, доцент (Литвиненко І.С.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальних наук

Протокол № 13 від « 27» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри психології та соціальних наук

 (в.о. Литвиненко І.С.)

Анотація

Курс дисципліни «Проектування життєвого шляху» обґрунтований тим, що в Україні в умовах сучасних викликів і ризиків психологічним аспектам їх впливу на проектування життєвого шляху не приділяється достатньої уваги. При цьому, психотравмуючі впливи на відчуття перспективи значної частини суспільства, зокрема молодого покоління мають деструктивний результат. Як наслідок, має місце розповсюдження знецінення життєвих орієнтацій, розчарувань, некомпетентних думок, за якими не існує глибокого осмислення фактів реального буття. Звідси – неможливість прийняти розумне особистісне рішення. Відтак, перед науковцями та системою вищої освіти країни стоїть завдання підготовки фахівців, здатних розв'язувати складні та практичні задачі у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення наукових та проектних досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, здійснення інновацій, здійснення професійної діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей та норм професійної етики психолога.

Вивчення дисципліни «Проектування життєвого шляху» магістрами має сприяти умінню магістрів орієнтуватися у новітній психологічній інформації з метою пошуку нових, оригінальних засобів проектування життєвого шляху особистості, володінню методами проектування життєвого шляху особистості, умінню вибудовувати алгоритм побудови проекту життєвого шляху особистості, умінню застосовувати психологічні знання у практиці власного життєздійснення.

Ключові слова: проектування життєвого шляху, професійне мислення, здібності, самостійний особистісний і професійний розвиток, постановки завдань, прийняття рішень, професійна компетентність.

Anotation

The course of the discipline "Designing a life path" is based on the fact that in Ukraine, in the conditions of modern challenges and risks, the psychological aspects of their influence on the design of a life path are not given enough attention. At the same time, psychotraumatic effects on the sense of perspective of a significant part of society, in particular the young generation, have a destructive result.

As a result, there is a spread of devaluation of life orientations, disappointments, incompetent thoughts, behind which there is no deep understanding of the facts of real life. Hence the impossibility of making a reasonable personal decision. Therefore, scientists and the system of higher education of the country face the task of training of specialists capable of solving complex and practical tasks in the process of training and professional activity in the field of psychology, which involves conducting scientific and project research and/or implementing innovations and characterized by uncertainty of conditions and requirements, implementation of innovations and characterized by uncertainty of conditions and requirements, implementation of professional activities taking into account universal human values and norms of professional ethics of a psychologist. It is necessary to promote the master's ability to navigate the latest psychological information in order to find new, original means of designing a person's life path, mastering methods of designing a person's life path, the ability to build an algorithm for building a project of a person's life path, the ability to apply psychological knowledge in the practice of one's own life.

Key words: life path design, professional thinking, abilities, independent personal and professional development, task setting, decision-making, professional competence.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>ДФН/ЗФН</i>	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки	Дисципліна за вільним вибором студента	
	Напрямок підготовки 053 Психологія		
Модулів – 6	Спеціальність (професійне спрямування): Психологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		6	6
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 2		Семестр	
Загальна кількість годин 180		1	1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента		Лекції	
		20	6
	Практичні, семінарські		
	40	12	
	Лабораторні		
	-	-	
Самостійна робота			
120	120		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 30 год. – аудиторні заняття, 60 год. – самостійна робота (34% / 66%). Для заочної форми навчання – 90 годин: 10 год – аудиторні заняття, 80 год – самостійна робота (12% / 88%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: формування у студента необхідних наукових знань в області психології, яка вивчає проблеми проектування життєвого шляху особистості, розвиток професійного мислення майбутнього фахівця, удосконалення його здатності вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Завдання курсу:

- студенти мають засвоїти основні поняття, принципи та положення психологічної науки у сфері проектування життєвого шляху особистості;
- оволодіти знаннями щодо закономірностей, умов і моделей проектування життєвого шляху особистості;
- засвоїти головні підходи до проектування життєвого шляху особистості;
- навчитись здійснювати психологічний аналіз життєвого шляху особистості;
- навчити студентів застосовувати набуті знання у процесі власного особистісного і професійного розвитку, а також у практичній професійній діяльності.
-

3. Перелік компетентностей випускника рівня магістр:

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

I. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
- СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

II. Предметні результати:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

4. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Соціально-психологічні засади проектування життєвого шляху особистості

Тема 1. Психологічна проблематика життєвого шляху особистості у роботах видатних вчених А. Адлера, К. Юнга, А. Маслоу, В. Франкла, Е. Фромма, Ш. Бюлер, С. Л. Рубінштейна, А. Н. Леонтьєва, Б. Г. Ананьєва

Тема 2. Соціально-психологічна природа життєвих завдань.

Кредит 2. Причинно-наслідкові закономірності впливів на особистісну побудову майбутнього.

Тема 3. Впливи сучасності на особистісну побудову майбутнього.

Тема 4. Особистість на перетині соціального та індивідуального світів.

Тема 5. Суб'єкт-суб'єктне та суб'єкт-об'єктне соціально-психологічне само настановлення в просторі життєвих завдань.

Кредит 3. Принципи моделювання життєвого шляху особистості

Тема 6. Життя як завдання пошуку, діалогічне моделювання майбутнього.

Тема 7. Пошук шляху у майбутнє у мріях, цілях, домаганнях, завданнях.

побудову особистісного майбутнього.										
Тема 3. Впливи сучасності на особистісну побудову майбутнього.	12 12	2	2			8				
Тема 4. Особистість на перетині соціального та індивідуального світів.	12 12	2	2			8				
Тема 5. Суб'єкт-суб'єктне та суб'єкт-об'єктне соціально-психологічне само настановлення в просторі життєвих завдань.	12 12	2	2			8				
Кредит 3. Принципи моделювання життєвого шляху особистості										
Тема 6. Життя як завдання пошуку, діалогічне моделювання майбутнього.	12 12	2	2			8				
Тема 7. Пошук шляху у майбутнє у мріях, цілях, домаганнях, завданнях.	12 12		2			10				
Тема 8. Усвідомлена психічна саморегуляція як шлях до оптимізації життєвого самоконструювання.	12 12	2	2			8				
Кредит 4. Особливості моделювання життєвого шляху особистості										
Тема 9. Соціально-психологічні відмінності у ставленні до моделювання майбутнього.	12 12	2	2			8				
Тема 10. Автентична особистість: особливості постановки життєвих завдань.	12 12		4			8				
Кредит 5. Практичні прийоми і засоби проектування життєвого шляху особистості.										
Тема 11. Моделі структурування майбутнього.	12 12	2	4			6				
Тема 12. Оптимізація способу моделювання життєвого шляху.	8		4			4		6		
Тема 13. Траєкторії індивідуального життєздійснення в соціальних координатах.	4 4		2 2			2		6		

Тема 14. Характеристики особистості, що сприяють само здійсненню.	12		2	2		8				
Життєстійкість як передумова постановки життєвих завдань.	12									
Кредит 6. Життєстійкість як передумова постановки життєвих завдань										
Тема 15. Феномен “Життя”, значення майбутнього часу для людини, свідоме, виважене проектування життєвого шляху, розуміння, прийняття синергії життя	4	2	2							
	4		1			1				
Тема 16. Емпіричне дослідження соціально-психологічних особливостей постановки життєвих завдань в юнацькому віці.	4		2			2				
	4		1			1				
Тема 17. Соціально-психологічні особливості прояву особистістю героїзму, зрадництва, психологічних травм в умовах військових конфліктів	4	2	2							
	4	2								
Усього годин : ДФН ЗФН	180 180	20	40			12 0		12		

5. Теми практичних занять ДФН.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Впливи сучасності на особистісну побудову майбутнього.	2
2	Особистість на перетині соціального та індивідуального світів.	2
3	Суб’єкт-суб’єктне та суб’єкт-об’єктне соціально-психологічне само настановлення в просторі життєвих завдань.	2
4	Пошук шляху у майбутнє у мріях, цілях, домаганнях, завданнях.	2
5	Усвідомлена психічна саморегуляція як шлях до оптимізації життєвого самоконструювання.	4

6	Соціально-психологічні відмінності у ставленні до моделювання майбутнього.	4
7	Автентична особистість: особливості постановки життєвих завдань.	4
8	Оптимізація способу моделювання життєвого шляху.	4
9	Траєкторії індивідуального життєздійснення в соціальних координатах.	4
10	Характеристики особистості, що сприяють само здійсненню. Життєстійкість як передумова постановки життєвих завдань.	4
11	Емпіричне дослідження соціально-психологічних особливостей постановки життєвих завдань в юнацькому віці.	4
12	Соціально-психологічні особливості прояву особистістю героїзму, зрадництва, психологічних травм в умовах військових конфліктів	4
Разом:		40

6. Теми практичних занять ЗФН.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оптимізація способу моделювання життєвого шляху.	6
2	Траєкторії індивідуального життєздійснення в соціальних координатах. Соціально-психологічні особливості прояву особистістю героїзму, зрадництва, психологічних травм в умовах військових конфліктів	6
Разом:		12

7. Самостійна робота ДФН.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологічна проблематика життєвого шляху в роботах А. Адлера, К. Юнга, А. Маслоу, В. Франкла, Ш. Бюлер, С.Л. Рубінштейна, А.Н. Леонтьєва, Б.Г. Ананьєва	10
2	Соціально-психологічна природа життєвих завдань.	10
3	Впливи сучасності на особистісну побудову майбутнього.	10
4	Особистість на перетині соціального та індивідуального світів.	10

5	Суб'єкт-суб'єктне та суб'єкт-об'єктне соціально-психологічне само настановлення в просторі життєвих завдань.	10
6	Життя як завдання пошуку, діалогічне моделювання майбутнього.	10
7	Пошук шляху у майбутнє у мріях, цілях, домаганнях, завданнях.	10
8	Усвідомлена психічна саморегуляція як шлях до оптимізації життєвого самоконструювання.	10
9	Соціально-психологічні відмінності у ставленні до моделювання майбутнього.	10
10	Автентична особистість: особливості постановки життєвих завдань.	10
11	Моделі структурування майбутнього.	10
12	Оптимізація способу моделювання життєвого шляху.	10
13	Траєкторії індивідуального життєздійснення в соціальних координатах.	
14	Характеристики особистості, що сприяють само здійсненню. Життєстійкість як передумова постановки життєвих завдань.	
15	Емпіричне дослідження соціально-психологічних особливостей постановки життєвих завдань в юнацькому віці. Соціально-психологічні особливості прояву особистістю героїзму, зрадництва, психологічних травм в умовах військових конфліктів	
Разом:		120

8. Самостійна робота ЗФН.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологічна проблематика життєвого шляху в роботах А. Адлера, К. Юнга, А. Маслоу, В. Франкла, Ш. Бюлер, С.Л. Рубінштейна, А.Н. Леонтьєва, Б.Г. Ананьєва	10
2	Соціально-психологічна природа життєвих завдань.	10
3	Впливи сучасності на особистісну побудову майбутнього.	10
4	Особистість на перетині соціального та індивідуального світів.	10
5	Суб'єкт-суб'єктне та суб'єкт-об'єктне соціально-психологічне само настановлення в просторі життєвих завдань.	10
6	Життя як завдання пошуку, діалогічне моделювання майбутнього.	10

7	Пошук шляху у майбутнє у мріях, цілях, домаганнях, завданнях.	10
8	Усвідомлена психічна саморегуляція як шлях до оптимізації життєвого самоконструювання.	10
9	Соціально-психологічні відмінності у ставленні до моделювання майбутнього.	10
10	Автентична особистість: особливості постановки життєвих завдань.	10
11	Моделі структурування майбутнього.	10
12	Оптимізація способу моделювання життєвого шляху.	10
13	Траєкторії індивідуального життєздійснення в соціальних координатах.	
14	Характеристики особистості, що сприяють само здійсненню. Життєстійкість як передумова постановки життєвих завдань. Соціально-психологічні особливості прояву особистістю героїзму, зрадництва, психологічних травм в умовах військових конфліктів	
15	Емпіричне дослідження соціально-психологічних особливостей постановки життєвих завдань в юнацькому віці.	
Разом:		120

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

- 1) Проаналізувати життєвий шлях видатної особистості за допомогою біографічного методу.
- 2) Побудувати власну матрицю життєвих завдань на перспективу 1, або 5, або 10 років.
- 3) Визначити соціально-психологічні особливості прояву особистістю героїзму (1-2 особи на вибір)

10. Методи навчання

- лекції;
- практичні заняття;
- самостійна робота;
- інтерактивні методи навчання (психологічні вправи, дискусія).

11. Методи контролю

- поточний контроль;
- підсумковий контроль;
- МКР;
- екзамен.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота															М К Р 1	М К Р 2	І н д. 1	Ін д. 2	Е к з а м е н	Накопичу- вальні бали/ Сума
Кредит 1-2					Кредит 3-4					Кредит 5-6										
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	10	10	5	5	120	600 / 100
1 0	1 0	1 0	1 0	1 0	1 0	1 0	1 0	1 0	1 0	1 0	1 0	1 0	1 0	1 0						

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54	2 (незадовільно)	Не зараховано
FX	35-49		

13. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс.

4. Рекомендована література

Базова

1. *Алексюк А.М.* Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: Підручник для студ., асп. та мол. викл. вузів. — К.: Либідь, 1998. — 558 с.
2. *Алексюк А.М.* Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання: навч. посібник. - К.: ІСДО, 1993. - 220 с.
3. *Андреев В.* Основы педагогики высшей школы. — Минск, 2005. — 238 с.
4. *Бабанский Ю.К., Ильина Т.А.* Педагогика высшей школы. — Алма-Ата: Мектеп, 1989.-175 с.
5. *Бартенева І. О., Богданова І. М., Бужина І. М., Дідусь Н. І., Дмитрієва М. С.* Педагогіка вищої школи: Навч. посібник. - Одеса: ПДПУ ім. К.Д.Ушинського, 2002. - 344 с.

6. *Бершадский М. Е.* Когнитивная технология обучения: последовательность процедур проектирования учебного процесса // Педагогические технологии. — 2006. — №2. -С. 57-75.
7. *Булгакова Н.Б.* Педагогіка вищої школи: Конспект лекцій. — К.: НАУ, 2003. — 40 с.
8. *Вакуленко В.М.* Основи педагогіки вищої школи України: навч. посібник. — Луганськ: Вид-во Східноукраїнського нац. ун-ту ім. Даля, 2001. — 243 с.
9. *Виховна* робота наставника академічної групи студентів вищого навчального закладу освіти / Укл. М.І.Соловей, В.С.Демчук. - К.: Вид. центр КДЛУ, 2000. - 68 с.
10. *Вища освіта в Україні:* Навч. посіб. / В.Г.Кремень, С.М.Ніколаєнко, М.Ф.Степко та ін. - К.: Знання, 2005. - 380 с.
11. *Вітвицька С.С.* Основи педагогіки вищої школи: Метод, посібник для студентів магістратури. — Житомир, 2003. — 232 с.
12. *Вітвицька С.С.* Основи педагогіки вищої школи: Підруч. за модульно-рейтинговою системою навч. для студ. магістратури. — К.: Центр навч. літ., 2006. — 383 с.
13. *Галузинський В.М., Євтух М.Б.* Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні: навч. посіб. для викл. та асп. вузів.- К.: ІНТЕЛ, 1995. - 168 с.
14. *Галус О.М., Шапошнікова Л.М.* Порівняльна педагогіка: Навч. посіб. — К.: Вища школа, 2006. — 215 с.
15. *Демчук В. С, Соловей М. І.* Виховна робота наставника академічної групи студенті в вищого закладу освіти. - К.: КДЛУ, 2000. - 68 с.
16. *Дмитриченко М.Ф., Хорошун Б.І., Язвінська О.М., Данчук В.Д.* Вища освіта і Болонський процес: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К., 2006. — 440 с.
17. *Закон України "Про вищу освіту"* // Урядовий кур'єр. — №86. — 28 вересня 2017 року (зі змінами 3.07.2020 р.) — 15 с.
18. *Закон України "Про освіту".* — К., 2017(доповн. 2020). — 36 с.
19. *Зільберштейн А.І., Солдатова Т.Д.* Проведення екзаменів та заліків у вищій школі. - К., 1979.-139 с.
20. *Кіщенко Ю.В.* Формування професійної майстерності вчителя в системі педагогічної освіти Англії та Уельсу. — Херсон: ХДУ, 2004. — 172 с.
21. *Кловак Г.Т.* Основи педагогічних досліджень: навч. посіб. для вищих пед. навч. закладів. — Чернігів: Чернігів, держ. центр наук.-техн. і економ, інформації, 2003. — 260 с.
22. *Кобиляцький І.І.* Основи педагогіки вищої школи. — К., 1978. — 288 с.
23. *Коротяев Б.І., Гришин Є.О., Устенко О.А.* Педагогіка вищої школи: навч. посібник. -К.:УМКВО, 1990. -176 с.

24. *Краевский В.В.* Методология педагогики. — Чебоксари: Изд-во Чувашского ун-та, 2001. - 208 с.
25. *Кузьмінський А. І.* Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. — К.: Знання, 2005. — 486 с.
26. *Кураторові* академічної групи: Методичні рекомендації щодо проведення виховної роботи зі студентами. — К.: ДАЖКГ, 2002. — 36 с.
27. *Лернер И. Я.* Процесе обучения и его закономерности. — М., 1980.
28. *Лисовский В. Т., Дмитриев А. В.* Личность студента. —Л.: Изд-во ЛГУ, 1974. — 184с.
29. *Малафіїк І.В.* Дидактика: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — Рівне: РДГУ, 2003. - 470 с.
89. *Методология и методы* социально-педагогических исследований: Научное, учебно-методическое пособие для студентов, магистрантов, аспирантов и специалистов в области воспитания и образования социальных педагогов и социальных работников / С. Я. Харченко, Н. С. Кратинев, А. Н. Чиж, В. А. Кратинова. — Луганск: Альма матер, 2001.-216с.
30. *Михайловский В. А.* Педагогика высшей школы: Учеб. пособие. — Харьков: ХГУ, 1991. - 183 с.
31. *Мойсеюк Н .Є.* Педагогіка. Навч. посібник. 4-е вид., доп. — К., 2003. — 616 с.
32. *Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.* Педагогіка і психологія вищої школи. — К.: НПУ, 2003. - 267 с.
33. *Навчальний процес* у вищій педагогічній школі / За ред. акад. Мороза О.Г. — К.: НПУ, 2000. - 337 с.
34. *Організація* навчального процесу у навчальних закладах / Упоряд. О.В.Ситяшенко. - К.: Задруга, 2004. - 338 с.
35. *Організація та методика* проведення науково-педагогічних досліджень студентами вищих навчальних закладів / М. І. Соловей, Є. С. Спіцин, К. К. Потапенко, З. М. Шалік. - К.: Ленвіт, 2004. - 143 с.
36. *Основи вузовской педагогики* / Отв. ред. Н. В. Кузьмина. — Л.: Лениздат, 1972. — 311с.
37. *Основи педагогики и психологии* высшей школы / Под ред. А. В. Петровского. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1986. — 303 с.
38. *Педагогіка* вищої школи: Навч. посіб. / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В.Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд - К.: Знання, 2005. - 399 с.
39. *Підласий І.П.* Практична педагогіка або три технології: Інтерактивний підруч. для педагогів ринкової системи освіти. — К.: Слово, 2004. — 616 с.

40. *Положення про навчально-наукові та кваліфікаційні роботи студентів Київського державного лінгвістичного університету* / Укл. Болдирєв Р. В., Соловей М. І., Сажко Л.А., Спіцин Є.С. - К.: Вид. центр КДЛУ, 1999. - 46 с.
41. *Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах* (наказ Міністерства 02.06.1993 р. №161) // Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання / За заг. ред. А.П.Зайця, В.С.Журавського. — К.: Форум, 2002. — С. 413-432.
42. *Приходько М. І.* Педагогіка вищої школи: Курс лекцій для магістрів. — Запоріжжя: ЗДУ, 2001.-97 с.
43. *Про затвердження* Концептуальних засад розвитку педагогічної освіти в Україні та її інтеграції в європейський освітній простір: Наказ МОН України №988 від 31.12.2004 р. // Освіта. - 2005. - №2-3 (12-19 січ.).
44. *Рейнгард И. А.* Формы и методы преподавания в высшей школе. — Днепропетровск, 1973.-С. 11-18.
45. *Роджерс К.* Взгляд на психотерапию. Становление человека. — М: Прогресе, Универс, 1994.-248 с.
46. *Романенко М.І.* Філософія освіти: історія і сучасність. — Донецьк: Промінь, 2001. - 178 с.
47. *Слепкань З.* Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. — К.: НПУ, 2000. -210 с.
48. *Соловей М.І., Демчук В.С.* Виховна робота у вищому навчальному закладі. — К.: Ленвіт, 2003. - 257 с.
49. *Соловей М.І., Спіцин Є.С.* Основи професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. - К.: Вид. центр КНЛУ, 2002. - 232 с.
50. *Спіцин Є.С.* Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти. - К.: Вид. центр КНЛУ, 2003. - 120 с.
51. *Товажнянский Л.Л., Романовский А.Г., Бондаренко В.В., Пономарев АС, Черванева З.А.* Основи педагогіки вищої школи: Учебное пособие. — Харьков: НТУ «ХПИ», 2005. - 600 с.
52. *Цокур О.С.* Педагогіка вищої школи: Навч.-метод, посіб. — Одеса: Юридична література, 2002. — 76 с.

Допоміжна

1. *Береснев А.А.* Особистісно орієнтовані технології у контексті сучасної парадигми освіти // Гуманітарні науки. — 2006. — №1. — С. 11-16.
2. *Бережук М.* Науково-методичні основи визначення рейтингу та вдосконалення системи підвищення якості освіти // Вища школа. — 2003. — №4-5. — С. 31 -42.

3. *БехІ.* Принципи інноваційної освіти // Освіта і управління. — 2005. — Т. 8. — №3. — С. 7-21.
4. *Болотов В.А., Ефремова Н.Ф.* Система оцінки якості російського освіти // Педагогіка. - 2006. - №1. - С. 22-31.
5. *Бондар В.* Технологізація підготовки фахівців в умовах запровадження державних стандартів освіти // Освіта і управління. — 2005. — Т. 8. — №2. — С. 86-90.
6. *Бондарчук Ю., Чуйко Г., Чуйко Н.* Удосконалення форм і методів навчання відповідно до вимог Болонського процесу // Вища школа. — 2005. — №2. — С. 35-41.
7. *Бутиков Р.* Особливості інтелектуалізованого навчання іноземних мов у вищій школі // Вища освіта України. - 2005. - №3. - С. 88-91.
8. *Валеев Г.Х.* Самостоятельная работа студентов по дисциплинам социогуманитарного цикла // Наука и школа. - 2006. - №2. - С. 27-30.
9. *Вікторов В.* Основні критерії та показники якості освіти // Вища освіта України. — 2006. - №1. - С. 54-59.
10. *Вітвицька С.С.* Практикум з педагогіки вищої школи: Навч. посіб. за модульно-рейтинговою системою навчання для студ. магістратури. — К.: Центр навч. літ, 2005. - 395 с.
11. *Владимирська Є.* Якість освіти як філософія та педагогіка розуміння доцільного // Вища освіта України. - 2006. - №1. - С. 108-113.
12. *Власко М.П., Устименко О.В.* Про переваги модульно-рейтингової технології навчання // Педагогіка і психологія. — 2004. — №2. — С. 98-106.
13. *Всебічний розвиток особистості студента: Матеріали науково-практичної конференції.* — Ірпінь, 2001. — 598 с.
14. *Всесвітня декларація про вищу освіту для ХХІ ст: підходи, практичні заходи та рамки пріоритетних дій, спрямованих на реформу та розвиток вищої освіти, схвалені Всесвітньою конференцією з вищої освіти в Парижі 9 жовтня 1998 року* // Образование в ХХІ веке. - К., 2001. - С.29-30.
15. *Гаращак П.* Аспекти управлінської діяльності адміністрації ВНЗ у впровадженні пріоритетних технологій навчання студентської молоді // Нова педагогічна думка. - 2005. - №4. - С. 4-8.
16. *Денисенко В.А.* Инновационный способ оценки совокупного качества учебного процесса вуза // Инновации в образовании. - 2006. - №1. - С. 56-58.
17. *Дзундза А., Лосева Н.* Вища школа: до проблеми тестування // Освіта і управління. - 2003. - Т. 6. - №3. - С. 114-118.
18. *Добрянський І.* Сучасні тенденції розвитку вищої школи: соціокультурний, регіональний та особистісний аспект // Вища школа. — 2004. — № 1. — С. 22-28.

19. *Дорогань С.* Національне виховання як світоглядне завдання: філософський і педагогічний аспект // Вища освіта України. - 2004. - №2. - С. 105-111.
20. *Драч І.І.* Навчальний процес у вищому навчальному закладі як об'єкт акмеологічного дослідження // Нові технології навчання. — К.: НМЦ ВО, 2004. — Вип. 38.-С. 141-146.
21. *Драч І.І.* Самостійна робота студентів вищих навчальних закладів як важливий елемент сучасної підготовки фахівців // Нові технології навчання. — К.: НМЦ ВО, 2004.-Вип. 37.-С. 86-91.
22. *Євсєєва О.* До питання конкретизації змісту вищої освіти студента педагогічного ВНЗ // Освіта і управління. - 2003. - Т. 6. - №4. - С. 128-132.
23. *Жалдак Л.* Управління гуртуванням студентської групи // Освіта й управління. — 1999. -№3.-С. 99-102.
24. *Жовтоніжко І.М.* Роль оцінювально-ціннісних знань студентів вищих навчальних закладів як складової системи їх індивідуальних цінностей // Ціннісні парадигми освіти. — Харків: Основа, 2005. — С. 122-128.
25. *Заболотська О.* Формування та розвиток студента як індивідуальності // Вища освіта України. - 2005. - №2. - С. 88-93.
26. *Из педагогического наследия К.А.Тимирязева* // Вестник высшей школы. — 1951. — №1.- С. 8-25.
27. *Ігнатенко Г.В., Дмитренко Т.А.* Впровадження нових інформаційних технологій у процесі поточного контролю навчальних досягнень студентів // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. — Рівне: РДГУ, 2005. — Вип. 30.-С. 102-106.
28. *Іздебська В.* Студентське самоврядування як чинник формування самосвідомості молоді // Рідна школа. - 2000. - №11. - С. 26-28.
29. *Колош А.* Реалізація основних принципів Болонської декларації при підготовці фахівців економічного профілю // Вища школа. — 2004. — №№2/3. — С. 20-33.
30. *Корсак К.* Формування культури оцінювання і забезпечення якості роботи вищих шкіл // Вища освіта України. — 2004. — №1. — С. 41-49.
31. *Корсак К., Поживілова О.* Оцінювання якості роботи вищої школи. Світові тенденції і національні традиції // Науковий світ. — 2002. — №13. — С. 7-21.
32. *Локишина О.* Світові тенденції (з історії становлення та розвитку моніторингу якості освіти) // Управління освітою. — 2003. — №5. — СІ 1-23.
33. *Лузан П, Зайцева І.* Академічна група в контексті проблем виховання студентської молоді // Освіта і управління. — 2002. — Т. 5. — № 1. — С. 151-156.

34. *Максимов О.* Системний підхід до вивчення дисциплін вищої школи // Рідна школа. -2006.-№1.-С. 17-19.
35. *Малихін А.* Тестовий контроль і підвищення якості освіти у вищій педагогічній школі // Рідна школа. - 2006. - №6. - С. 9-11.
36. *Маслак А. А., Анисимова Т. С.* Измерение качества высшего образования в странах мира // Педагогическая диагностика. - 2004. - № 1. - С. 130-154.
37. *Мегем Є.* Спільна творча діяльність викладачів і студентів — основа проектно-технологічної підготовки // Вища освіта України. — 2005. — №4. — С. 90-94.
38. *Методичні рекомендації "Про організацію управління виховним процесом у вищих закладах освіти" // Інф. зб. Міністерства освіти України. - 1999. - №3-4. - С. 58-62.*
39. *Методичні рекомендації до планування виховної роботи зі студентами у вищих навчальних закладах освіти III-IV рівнів акредитації // Інф. зб. Міністерства освіти України. - 1998. -№17-18. -С. 50-53.*
40. *Мисечко О. Є.* Шляхи підвищення ефективності сучасної лекції // Нові технології навчання. - К.: НМЦ ВО, 2004. - Вип. 36. - С. 262-271.
41. *Митяева А.М.* Особенности многоуровневой системы подготовки в современном вузе // Педагогика. - 2005. - №8. - С. 69-76.
42. *Момот Л.* Діяльнісний компонент змісту освіти // Освіта і управління. — 2004. — Т. 7. - №2.-С. 88-92.
43. *Мороз Л., Воронкова Б.* До концепції морального виховання молоді // Вища освіта України. - 2004. - №4. - С. 94-100.
44. *Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні // Освіта України. - №94. - 3 грудня 2004 р. - С. 1-Ю.*
45. *Ніколаєвська А.* Викладання очима студента: досвід організації та проведення моніторингу // Вища освіта України. — 2005. — № 1. — С. 26-28.
46. *Ніколаєнко С.* Вища освіта і наука — найважливіші сфери відповідальності громадянського суспільства та основа інноваційного розвитку // Вища школа. — 2005. — №1.-С. 13-30.
47. *Ніколаєнко С.* Рейтингові системи — складові національного моніторингу якості вищої освіти // Вища школа. — 2006. — №3. — С. 3-14.
48. *Ніколаєнко С.М.* Якість вищої освіти в Україні: Погляд у майбутнє // Вища школа. - 2006. - №2. - С. 3-23.
49. *Новожилова Н.В., Рафаєва А.В.* Консультации: Интернет в образовании // Педагогические технологии. — 2006. — №3. — С. 109-114.
50. *Одерій С.* ЮНЕСКО та оновлення підходів до забезпечення якості вищої освіти // Рідна школа. - 2006. - №10. - С. 5-7.

51. *Окомков О.П.* Современныѳе принципы проектирования, тенденции развития // Высшее образование в России. — 1994. — №2. — С. 18-23.
52. *Олексенко В.* Ефективні шляхи вдосконалення змісту і форм підготовки спеціалістів ВНЗ // Вища освіта України. - 2004. - №2. - С. 66-70.
53. *Органи* студентського самоврядування: активізація громадянської, соціальної, патріотичної свідомості студентської молоді: методичні рекомендації / Укл. О. П. Корольчук, М.І.Поночовний. — К., 2001. — 18 с.
54. *Падалка О. С.* Педагогічні технології. — К.: "Українська енциклопедія", 1995. — 270с.
55. *Педагогічний словник* / За ред. М. Д. Ярмаченка. — К.: Педагогічна думка, 2001. — 514с.
56. *Про організацію* управління виховним процесом у вищих навчальних закладах освіти: Методичні рекомендації / інф. зб. Міністерства освіти України. — 1999. — №3-4. - С. 58-62.
57. *Рябченко В.* Деякі концептуальні проблеми навчання і виховання студентів у сучасних вищих навчальних закладах України // Вища освіта України. — 2005. — №2. - С. 40-44.
58. *Рябченко В.* Наставник студентської групи // Освіта. —2001. —14-21 листопада. — С. 8.
59. *Семиченко В., Заслуженюк В.* Проблема педагогічного оцінювання // Рідна школа. -2001.-№7. -С. 3-9.
60. *Себкова Х.* Акредитація і забезпечення якості вищої освіти в Європі // Вища школа. - 2005. - №2. - С. 77-84.
61. *Сидорова А.* Студенческое самоуправление: теория и практика // Alma mater. — 2000. -№2. - С. 34-35.
62. *Система* воспитательной работы в учреждениях среднего и высшего профессионального образования: методические рекомендации. — Тула, 2000. — 108 с.
63. *Сікорський П.* Кредитно-модульна технологія у вищих навчальних закладах // шлях освіти. - 2004. - №3. - С. 29-34.
64. *Сікорський П.* Принципи кредитно-модульної технології навчання // Вища школа. - 2004. - №4. - С. 69-76.
65. *СкаткинМ.Н.* Методология и методика педагогических исследований. — М., 1986.
66. *Скнар О.* Модернізація форм і методів навчання студентів у контексті кредитно-модульної системи // Вища школа. - 2006. - №3. - С. 33-45.
67. *Сметанський М.* Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів: проблеми, шляхи розв'язання // Вища школа. — 2004. — №4. — С. 63-68.

68. *Соколова І.* Інститут кураторів у вузі // Освіта і управління. — 1998. — №4. — С. 74-82.
69. *Соловей М.І., Демчук В.С.* Студентське самоврядування у вищому навчальному закладі. - К.: Вид. центр КНЛУ, 2002. - 95 с.
70. *Супрунова Л.Л., Иванова А.В.* Дифференцированный подход к обучению в высшей школе США // Педагогика. - 1998. - №8. - С. 105-112.
71. *Фініков Т.В., Шаров О.І.* Вища освіта України: ліцензування та акредитація: Аналітичне дослідження. — К.: Навч.-метод, центр "Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні", 2003. — 68с.
72. *Щербань П.* Вища школа та її роль у відродженні національної еліти // Рідна школа. - 2002. - №5. - С. 24-27.
73. *Щербань П.* Українська національна ідея і сучасні проблеми виховання учнівської та студентської молоді // Вища освіта України. — 2005. — №4. — С. 62-71.
74. *Юрченко В.І., Кудіна В.В.* Психологія вищої школи: Курс лекцій. — К.: КСУ, 2004. -175 с.
75. *Якименко Ю.* Кредитно-модульна система як важлива складова інтеграції вищої освіти України до загальноєвропейського освітнього простору // Вища школа. - 2004. - №1. - С. 50 – 62.

12. Інформаційні ресурси

- 1 <http://pidruchniki.ws>
2. <http://studentam.net.ua/>
3. <https://library.mk.ua/>
4. <https://adazakon.r.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
5. <https://studfile.net/preview/5350232/page:4/>
6. <http://dspace.mdu.edu.ua/>
7. <https://lms.kgeu.ru/mod/book/view.php?id=27505>